

**Stanovisko Platformy pro transformaci systému péče o lidi s duševním onemocněním v ČR
k aktuálnímu stavu Reformy psychiatrické péče v ČR
listopad 2015**

Platforma pro transformaci péče o lidi s duševním onemocněním je seskupením zástupců odborných společností, poskytovatelů služeb, patientských a rodičovských organizací i jednotlivců. Cílem platformy je řešení neutěšené situace v oblasti péče o lidi s duševním onemocněním v České republice.

Na podzim roku 2013 podepsal tehdejší ministr zdravotnictví MUDr. Martin Holcát, MBA, dokument Strategie Reformy psychiatrické péče v ČR. Její implementace měla být zahájena v roce 2014. Přípravné práce na implementaci se však již v 1. čtvrtletí roku 2014 téměř zastavily. Zástupci Platformy pro transformaci proto v září roku 2014 zaslali otevřený dopis předsedovi Vlády ČR Bohuslavu Sobotkovi a ministrům odpovědným za témata Reformy, ve kterém vyjádřili nesouhlas se současným vývojem reformy psychiatrické péče a požadavek vypracování Národního plánu péče o osoby s duševním onemocněním. Další dopis předsedovi Vlády Platforma odeslala v červnu tohoto roku.

Téměř půl roku od tohoto dopisu musíme konstatovat pouze to, že postup Reformy psychiatrické péče se stal zcela netransparentním. Odborná veřejnost (včetně zástupců uživatelů a pacientů služeb či jejich rodinných příslušníků) nejen, že není zapojována do práce na přípravě implementace, ale není ani informována o tom, co se v Reformě děje. Tuto netransparentnost můžeme dokladovat zejména na těchto příkladech:

- Schůzky pracovních skupin probíhající v roce 2014 postupně vymizely v roce 2015 (s výjimkou skupiny pro financování).
- Pracovní skupina Reformy, jmenovaná ministrem zdravotnictví, se nesešla od března 2014¹.
- Takzvaný Tým pro tvorbu strategie se ve složení platném od 1.9.2015 nesešel ani jednou.
- Standard center duševního zdraví byl na žádost Ministerstva zdravotnictví navržen Českou psychiatrickou společností, ale od ledna 2015 nebyl ani schválen, ani se k němu Ministerstvo nedokázalo vyslovit, případně zahájit jeho modifikaci.
- Projekt, který by systematicky analyzoval využití a nákladovost zdravotní a sociální péče nebyl nikdy spuštěn, stejně jako neexistuje připravená metodika pro hodnocení výstupů reformy (nástroje na měření kvality života), takže reforma začíná zcela bez adekvátních datových podkladů.

V srpnu 2015 došlo ke změnám v Řídícím výboru Strategie reformy psychiatrické péče a na www.reformapsychiatrie.cz se objevily dva zápisy z jeho jednání (v červenci a srpnu). Ze zápisu ze 17.8.2015 vyplývá, že Řídící výbor si vytyčil řadu ambiciózních cílů. Přibližně od září 2015 však naprosto chybí jakékoliv transparentní informace o tom, jakým směrem se reforma psychiatrické péče ubírá.

V říjnu 2015 vyhlásilo MPSV výzvu ESF č. 039 v rámci programu OPZ určenou na reformu psychiatrie prostřednictvím grantů pro Ministerstvo zdravotnictví a jeho příspěvkové organizace. Indikátory obsažené v této výzvě nás znepokojily. Téměř 1,2 miliardy má být využito především na takto

vágně definované výstupy: „podpora minimálně 104 služeb uvedených ve strategii reformy psychiatrické péče“. Obáváme se chaotického vytváření programů bez jakéhokoliv systémového

¹ <http://www.reformapsychiatrie.cz/strategie/tvorba-strategie/#.VitQ3vkvfDd>

dopadu. To by mohlo mít negativní dopad při monitoringu Evropskou komisí, která stanovila velmi přísná pravidla pro čerpání ESF. Zároveň se obáváme, že celkový indikovaný objem prostředků, které měly být na Reformu vynaloženy z evropských fondů, se postupně zkracuje. V dokumentu Strategie Reformy psychiatrické péče z října 2013 byla uvedena částka 6,035 mld. Kč.

Žádáme:

- Aby se změny v péči o duševně nemocné dostaly do **agendy vlády ČR**. Řešení pouze jedním ministerstvem je nesystémové.
- Aby byl vytvářený **implementační plán reformy zveřejněn** a zpřístupněn pro pracovní skupiny jmenované MZ i pro **širší odbornou diskusi za účasti uživatelů péče a rodinných příslušníků**. Doporučujeme rovněž **zapojení zahraničních odborníků**. Za klíčové považujeme, aby byly při vytváření moderních terénních služeb využity personální kapacity psychiatrických nemocnic.
- Aby byly **finanční prostředky EU určené na transformaci využity na skutečně systémové změny**, které povedou k přesunu těžiště péče do komunity a nebyly promarněny v nahodilých aktivitách. Je nutné dodržet závazky ČR vyplývající z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.
- Aby **změny byly pojaty koncepčně a byly plánovány a evaluovány na centrální úrovni**. Pokud dojde k předání veškerých kompetencí na krajskou úroveň, dojde nutně k nerovnoměrnému vývoji v jednotlivých regionech a nebude ani možné vyhodnotit dopady transformačních aktivit jako celku.

Žádáme dále, aby do procesu přípravy implementace Reformy a do monitorování a evaluace procesu reformy byly opravdu **aktivně zapojeni všichni partneři**, tedy odborná veřejnost (z oborů zdravotních, sociálních i dalších, lidsko-právních organizací, vzdělávacích institucí i neziskového sektoru), zástupci samospráv krajských i obecních, zástupci uživatelů psychiatrických služeb a jejich rodinní příslušníci. A to tak, aby to odpovídalo dobré praxi a principům moderního vládnutí a doporučením Evropské komise.

V Praze 11.11.2015

Za Platformu pro transformaci systému péče o lidi s duševním onemocněním v ČR:

Myroslava Bubela	email:
Jitka Styblíková
Pavel Novák
Jan Jaroš
Jana Poljaková
Aleš Lang
Jaroslava Jones

Připojuji se ke stanovisku Platformy pro transformaci systému péče o lidi s duševním onemocněním v ČR k aktuálnímu stavu Reformy psychiatrické péče v ČR ze dne 11.11.2015:

